

Magda Bertran
Secretaria Tècnica del SOC

01/10/2009 Les regions, pont per a una correcta relació entre formació i ocupació

La Universitat Europea d'Estiu per a l'Aprenentatge al llarg de la Vida reuneix a experts dels àmbits de la formació i l'ocupació de 24 regions

Del 2 al 4 de setembre de 2009 va tenir lloc, per primera vegada a Barcelona, la 7a edició de la **Universitat Europea d'Estiu de Recerca i Innovació per a l'Aprenentatge al llarg de la Vida**, organitzada pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), sota la coordinació de l'Àrea d'Intercanvis Internacionals, conjuntament amb el Departament d'Educació i la FREREF (xarxa de regions europees dedicada a la recerca en educació i formació). Aquesta setena edició va girar al voltant del tema: *L'aprenentatge al llarg de la vida i les polítiques de les regions: Quins reptes planteja la crisi actual? Quines noves oportunitats sorgeixen?*

La 7a edició de la Universitat d'Estiu va reunir representants de totes les regions que formen part de la FREREF, xarxa de la que Catalunya és una de les fundadores, al 1991, juntament amb el departament francès de Roine-Alps, i la Llombardia, i que avui aplega ja 24 regions, 23 de diferents estats europeus i el Quebec canadenc. Unes jornades que van posar l'accent en la importància creixent de la formació continuada, davant el fracàs dels models que la limiten a la formació inicial dels joves; i en el paper clau de les regions per coordinar adequadament la relació ineluctable entre formació i ocupació cara a aconseguir un teixit productiu més eficient i un mercat de treball més sòlid i menys vulnerable a les fluctuacions econòmiques.

L'obertura oficial de la Universitat d'Estiu, que va iniciar les seves sessions a les 15 h del dimecres 2 de setembre, va anar a càrrec del president de la FREREF, Jean Vanoye, i de la consellera de Treball de la Generalitat, Mar Serna.

“Aquestes jornades són importants perquè afronten aspectes que són molt actuals i a la vegada rellevants: la crisi i el paper de les regions en la formació al llarg de la vida”, assenyala Serna. “La crisi té un notable efecte sobre l'ocupació en el nostre país que majoritàriament afecta a persones sense formació”. Per això, “tractar aspectes com l'aprenentatge al llarg de la vida i la formació és clau per afrontar en millors condicions la sortida de la crisi i el desenvolupament d'un nou model productiu, un model que consideri un eix central d'aquest canvi i d'aquesta transformació, la formació i l'aprenentatge al llarg de la vida”.

Per a Mar Serna, “la cooperació entre regions representada per jornades com aquestes afavoreix l’aprenentatge mutu i ens pot facilitar afrontar els reptes de futur amb més eficàcia. Jo penso que aquesta cooperació interregional ha d’anar una mica més enllà. Cal avançar en la mobilitat laboral i en la unificació del sistema educatiu a nivell europeu”. En aquest sentit, la consellera de Treball va fer una crida a “construir un sistema europeu de l’aprenentatge, de la formació al llarg de tota la vida”, doncs “la situació econòmica exigeix fer aquest salt qualitatiu”.

El plat fort d’aquest dia va ser la ponència *Les tensions sorgides de la crisi actual: oportunitats per a l’aprenentatge al llarg de la vida*, impartida per l’economista Bernard Gazier, membre de l’Institut Universitaire de France, professor de la Université de Paris i expert del Banc Mundial i de l’Oficina Internacional del Treball. A aquesta exposició va seguir un debat sobre el tema *La crisi, una oportunitat?* en el qual van intervenir el propi Gazier, el professor d’Economia Aplicada de la Universitat de Barcelona, Raül Ramos; el professor de CNAM, Vincent Merle; la representant al Senat francès pel Departament del Roine, Christiane Demontés i el director de Comunicació del CEDEFOP, Steve Bainbridge.

Gazier també va assenyalar l’important paper que han de jugar les regions pel que fa a la millora de l’ocupació. En la seva opinió, “per actuar amb efectivitat en la protecció dels recorreguts professionals, el nivell regional és el més adaptat, perquè pot actuar sobre la formació continua al mateix temps que sobre el perfil productiu i sobre les coordinacions entre les empreses tot prenent en compta la demanda local en relació amb la disposició de les «transicions»”.

La solució front a tots els problemes plantejats en l’ocupació a nivell regional passa, per a aquest expert, “per posar-se al servei del manteniment de l’ocupabilitat. Manca un prestador de serveis de manteniment de l’ocupabilitat, que combini diferents aspectes: informació sobre les perspectives de contractació, balanços de competències, consens sobre les certificacions disponibles i acompanyament de la validació de les adquisicions de l’experiència (sobretot en el cas de validació parcial i de formació complementària)”.

Així mateix, la senadora Christiane Desmontés va afirmar que “la *securització* del recorregut professional s’articula amb la *securització* del recorregut vital. I crec que no és l’empresa qui ho ha de fer sinó el territori. La regió té un rol particular a jugar en aquesta aliança doncs és al territori on es troben els actors econòmics, també els serveis públics i les infraestructures i és al territori on es troben els camins individuals i col·lectius”. El territori “és la dimensió adient on l’individu, l’home, pot desenvolupar una carrera i desenvolupar-se així mateix a nivell individual”.

El següent dia, 3 de setembre, al matí, es van dur a terme tres grups de treball que es van desenvolupar en paral·lel i quatre tallers així mateix desenvolupats en paral·lel.

Prospectiva de competències

Pel que fa als grups de treball, cal destacar especialment el Grup 3, moderat per Patrick Rywalski de l'IFFP (Suisse Romande) que va presentar les experiències de tres regions específiques, Valònia (Bèlgica), el cantó suís de Tessin i Catalunya entorn al tema objecte d'aquest grup de treball *Els reptes d'una nova relació formació-ocupació-orientació-treball*.

Laetitia Van Cauwenberghe de l'IFAPME, (Communauté française de Wallonie-Bruxelles) exposà a la seva ponència *L'anticipació de les competències dins de la Gran Regió Lorraine-Rhénanie-Palatinat-Luxembourg-CFWB-Sarre*, el projecte ABILITIC2 PERFORM.

Aquest projecte, dirigit pel Centre de Recerca Públic Henri Tudor, proposa dotar-se d'un servei integrat de prospectiva de competències (les que necessitaran els assalariats en el futur per mantenir el seu nivell d'actuació enfront dels canvis de tipus tecnològic, organitzatiu, reglamentari i econòmic que es donen constantment en qualsevol entorn de treball); posant l'anticipació de les competències al servei de la formació i, per tant, de l'ocupabilitat dels assalariats de la Gran Regió.

Segons Van Cauwenberghe, "l'objectiu d'aquest projecte és garantir la millor correspondència entre la formació d'oferta i la realitat del món laboral, formant una mà d'obra qualificada i adaptada a les noves necessitats".

A continuació, Joan Lafarga, tècnic de la Direcció de Programes del SOC, va parlar sobre l'experiència de dos anys amb el programa *FORMA'T formació i contracte*, del SOC, "una experiència del Servei d'Ocupació de Catalunya en el camp de la requalificació de treballadors en actiu".

Aquest programa, cofinançat pel Fons Social Europeu, subvenciona els costos generats a les empreses per la participació dels seus treballadors i treballadores en accions formatives en algun dels àmbits següents: idiomes, prevenció de riscos laborals i transferència de coneixements.

El programa *FORMA'T* es caracteritza per l'"absoluta llibertat" de les empreses al triar la seva opció, dintre dels tres àmbits formatius esmentats. "Les empreses detecten les necessitats formatives, busquen una entitat formadora i sol·liciten la subvenció", va explicar Lafarga "No es tracta de formació massiva sinó de fer

accions formatives de qualitat, amb programes molt concrets, fets a mida, lligats a aspectes molt específics de la seva competitivitat”.

Finalment, en aquest Grup de Treball, Romano Rossi, Vittorio Silacci i Walter Seghizzi, de la Divisió de la Formació Professional del Departament d'Educació, Cultura i Esports del cantó suís de Tessin van presentar la ponència *Col·laboració en la formació professional per a una millor gestió del mercat de treball transfronterer*.

El cantó suís de Tessin, (Ticino), de parla italiana rep molta immigració de treballadors italians de les províncies italianes frontereres de Como, Lecco, Novara, Varese i Verbano-Cussio-Ossola.

Aquesta realitat, on conflueixen persones treballadores procedents de sistemes de formació molt diversos, amb titulacions també diverses, ha fet veure la necessitat de col·laborar en l'àmbit de la formació professional de base i contínua per aconseguir un mercat de treball més fort i competitiu, millorant la qualificació dels treballadors i amb menys dificultats en la gestió dels fluxos de mà d'obra qualificada entre les regions frontereres.

Pel que fa als tallers, cal destacar el Taller 2, moderat per Jean Claude Gostelli, (CIIP, Suïssa francòfona) sobre la *Transició Escola-Vida Activa*. En aquest taller es va presentar un projecte de la FREREF que pretén establir un recull de les “bones pràctiques” existents pel que fa als dispositius d'acompanyament de la transició escola-vida activa i més enllà, a través del cens de les “bones pràctiques” crear un “observatori de la transició”.

Projecte FP CAT

De la tarda del dijous 3, cal destacar la presentació de *El model català FP CAT. De les formacions professionals a la formació integrada*, a càrrec de Jordi Oliveres, president del Consell Rector de la Xarxa FP-CAT. Oliveres es va referir a la idea consensuada pels representants de les empreses, els sindicats i l'Administració de “crear una xarxa de centres d'excel·lència d'FP, un nucli de centres integrats” per a partir d'aquí explicar a tota la comunitat educativa tot l'abecedari que cobreix aquesta filosofia”. que vol integrar els tres subsistemes de formació professional, la reglada o inicial, l'ocupacional i la contínua, “perquè aquesta oferta obeeixi a un únic escenari de planificació”.

Oliveres va destacar “la situació paradoxal que es viu a Catalunya equivalent a altres països europeus, on tenim una xarxa molt potent per donar formació però molt dèbil per donar informació sobre ocupació i sobre les possibilitats de formació que té la persona”.

De l'FP CAT també es van presentar dos experiències pràctiques, la de l'Escola Bonanova, sobre formació professional integrada en atenció sociosanitària, per la seva directora Marian Chavarría i el projecte FP CAT a Girona, sobre formació integrada en educació infantil, pel coordinador del projecte, Ramon Bover.

A continuació es va presentar el Projecte AQOR, sigles franceses de *Millora de la Qualitat de l'Orientació* amb participació de les quatre regions associades al projecte (Bade-Wurtemberg, Catalunya, Llombaria i Roine-Alps). AQOR treballa en la millora de la qualitat de l'orientació dins les xarxes d'orientació de cada regió, amb l'objectiu d'elaborar una llista comuna a les regions implicades d'indicadors de la qualitat de l'orientació, i a més llarg termini elaborar un pla estratègic de reconeixement. De Catalunya van intervenir Xavier Ferrer del Departament d'Educació i Olga Sala, del Servei d'Ocupació de Catalunya. "Per a nosaltres, és molt important poder valorar la qualitat de l'orientació", per la qual cosa, "des del SOC valorem molt positivament el treball fet", va afirmar la representant del SOC.

El dijous va acabar amb una recepció oficial al Palau Robert, amb la presència del Secretari General del Departament de treball de la Generalitat, Antoni Fernández.

El darrer dia, divendres, 4 de setembre, la **Universitat Europea d'Estiu de Recerca i Innovació per a l'Aprenentatge al llarg de la Vida** va comptar amb la presència del director de l'Oficina de l'Organització Internacional del Treball (OIT) de França, Jean François Trogrlic, que va impartir la ponència *La crisi i la nova situació social* a les 9 h.

Trogrlic va advertir sobre la devaluació del treball i del salari i els creixents desequilibris que afecten tot el món. "Des de l'Organització Internacional del Treball propugnem la necessitat de construir una dimensió social de la mundialització, d'arribar a una mundialització més equitativa, doncs seguir amb els desequilibris mundials que existeixen ara mateix és moralment inacceptable i políticament insostenible", va dir.

El matí de divendres, va intervenir, així mateix, Josep Maria Rañé, president del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, a la sessió *Més enllà de la crisi: Perspectives 2010-2020*, i concretament a la primera taula *Després de la crisi, les perspectives des del punt de vista de la societat civil*.

"En el tema de la crisi econòmica, al 2020 possiblement no tot serà tan nou com alguns ens diuen però segur que serà molt diferent", afirmà l'antic conseller de Treball de la Generalitat, que "va destacar una tendència que crec que sí que es reafirmarà. Dels 100 milions de nous llocs de treball que es crearan a la Unió Europea d'aquí al 2020, segons l'informe de la CEDEFOP, 20 milions seran en noves activitats i 80 seran el resultat de l'efecte de substitució generacional en treballs i activitats que ja coneixíem i que, en tot

cas, tindran una dimensió diferent. I això donarà una estructura, unes necessitats de qualificació diferents”, afirmà Rañé.

Per fer front a aquestes noves necessitats de qualificació, el president del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya es va referir a la necessitat de canviar la nostra estructura de formació, on les qualificacions mitjanes són la minoria (actualment a Catalunya hi ha un 33% de persones amb una alta qualificació, un 25% de qualificacions mitjanes i un 41% de persones amb baixa qualificació) i “engreixar-se pel mig”, per arribar al 31, 50, 18 que planteja la Unió Europea, que encara queda molt lluny”, si bé és una tendència creixent i aquest any ja hi ha més estudiants de formació professional de grau mitjà i superior que estudiants de batxillerat”.

Aquesta sessió també va comptar amb la presència de la secretària del *Consorti per a la Formació Contínua*, Olga Campmany, que va intervenir a la taula *Després de la crisi, les perspectives des del punt de vista de les polítiques territorials*. Campmany va destacar “la integració dels agents socials a l’organisme que exerceix competències en matèria de formació professional. És la concertació social la que dóna singularitat a la gestió de la formació contínua a Catalunya, on el paper dels agents socials més representatius és rellevant”.

Finalment, la cloenda de la Universitat d’Estiu va anar a càrrec del president de la FREREF, Jean Vanoye i del conseller d’Educació, Ernest Maragall:

Maragall va felicitar els organitzadors “per l’èxit de la convocatòria amb 24 regions presents”.

“La filosofia que inspira aquestes jornades és l’evidència que aquest objectiu d’arrelament, de contacte real, d’obertura del nostre model, de posar en l’adequat contacte els conceptes de formació i ocupació demana a crits, exigeix també que el concepte d’Administració de l’Educació, des de el punt de vista territorial, local i regional prengui el relleu, la intensitat i la responsabilitat que li pertoca”, afirmà el conseller. “Perquè és obvi que nosaltres mateixos som els primers convençuts però hem d’aconseguir que també n’estiguin convençuts els altres nivells ocupacionals i, molt particularment, els estats. Els estats hi sortiran guanyant si ens atorguen la responsabilitat de construir correctament la relació entre ocupació i formació. I això és el que sens dubte, amb la vostra col·laboració” (de la FREREF i tots els que treballen en aquest àmbit), estem en condicions d’aconseguir”.